

Time: 2:30 hrs.

Marks: 75

- Note:** 1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.
3. Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1. Answer Any Two of the following. (15 Marks)

- a) Discuss the interrelation between Economic growth and environment.
- b) Critically explain the Environmental Kuznets Curve.
- c) What is natural resource management? Outline the usefulness of natural resource accounting.

Q.2. Answer Any Two of the following. (15 Marks)

- a) What are the types of environmental goods and services?
- b) Explain the term economic efficiency with the help of diagram.
- c) Discuss the role of institutions in environmental protection.

Q.3. Answer Any Two of the following. (15 Marks)

- a) Briefly discuss the market based methods of environmental valuation.
- b) What are the causes and effects of water pollution?
- c) Explain the causes and effects of Ozone Depletion.

Q.4. Answer Any Two of the following. (15 Marks)

- a) What are the main concerns about using market based instruments (MBI's)?
- b) Explain the deposit refund system (DRS).
- c) Discuss the highlights and key issues of the Rehabilitation and Resettlement Bill, 2007.

Q.5. Write short note on any three. (15 Marks)

- a) Concept of green accounting.
- b) Concept of Market Failure.
- c) Four steps of Life Cycle Assessment.
- d) Kyoto Protocol.

(मराठी रुपांतर)

वेळ: २: ३० तास

गुण: ७५

- सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
३. आवश्यक तेथे व्यवस्थित आकृती काढा.

प्र.१. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

(१५ गुण)

- अ) आर्थिक वृद्धी आणि पर्यावरण यांच्यातील परस्परसंबंधांची चर्चा करा.
ब) पर्यावरणीय कुझनेट्स वक्राचे टिकात्मक स्पष्टीकरण द्या.
क) नैसर्गिक संसाधन व्यवस्थापन म्हणजे काय? नैसर्गिक संसाधनांच्या लेखाजोखाची उपयुक्तता सांगा.

प्र.२. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

(१५ गुण)

- अ) पर्यावरणीय वस्तू आणि सेवांचे प्रकार कोणते आहेत?
ब) आकृतीच्या मदतीने आर्थिक कार्यक्षमता ही संज्ञा स्पष्ट करा.
क) पर्यावरण संरक्षणातील संस्थांच्या भूमिकेबद्दल चर्चा करा.

प्र.३. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

(१५ गुण)

- अ) पर्यावरणीय मूल्यमापनाच्या बाजार आधारित पद्धतींची थोडक्यात चर्चा करा.
ब) जलप्रदूषणाची कारणे आणि परिणाम कोणते आहेत?
क) ओझोन पातळी कमी होण्याची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.४. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

(१५ गुण)

- अ) बाजारआधारित उपकरणे (MBI's) वापरण्याबाबत मुख्य चिंता काय आहेत?
ब) ठेव परतावा प्रणाली (DRS) स्पष्ट करा.
क) पुनर्वसन आणि पुनर्स्थापना विधेयक, 2007 चे ठळक आणि मुख्य मुद्द्यांची चर्चा करा.

प्र.५. खालीलपैकी कोणत्याही तीन बाबींवर थोडक्यात टिप लिहा.

(१५ गुण)

- अ) हरित लेखांकनाची संकल्पना
ब) बाजारातील अपयशाची संकल्पना.
क) जीवन चक्र मूल्यांकनाचे चार टप्पे.
ड) क्योटो प्रोटोकॉल.
